

Klimahandlingsplan
Kultur og Idræt
2024-2025

vejle
KOMMUNE

Indledning

Vejle Kommunes Klimaplan blev politisk godkendt december 2020. I forlængelse heraf vedtog Klima-, Natur- & Miljøudvalget, at alle fagudvalg udarbejder handlingsplaner med relevante indsatsområder, der understøtter et fokus på klima og bæredygtighed. Kultur- og Idrætsudvalgets første klimahandlingsplan blev godkendt i januar 2021. I marts 2024 revideres denne handleplan.

Vi har i denne revidering af Klimahandlingsplanen for Kultur og Idræt fortsat fokus på både Bæredygtig Kulturproduktion og Udearealer. Herudover er der et øget fokus på bæredygtige events frem mod DGI Landsstævne i 2025 og et nyt fokus på, herunder på at vejlede og hjælpe foreningerne med den grønne omstilling.

I den oprindelige klimahandlingsplan var energioptimering af bygninger også et indsatsområde, det er det fortsat, men indsatsen vil være forankret i den fælles klimaplan for Vejle Kommune som virksomhed og medtages derfor ikke i denne reviderede klimahandlingsplan.

Bæredygtig kulturproduktion

Bæredygtig kulturproduktion handler dels om grøn omstilling af egen drift og kulturproduktion, men også om det potentiale som kulturinstitutioner og events har som formidlere af bæredygtighed overfor besøgende og gæster, og i samarbejdet med frivillige, kulturaktører og kunstnere.

Der vil fortsat være et øget fokus på arbejdet med bæredygtige events frem mod DGI Landsstævnet i 2025. Et nyt fokus i klimahandlingsplanen er på kommunens idrætsområde, herunder på at vejlede/hjælpe foreningerne med den grønne omstilling både i det daglige, men også i forbindelse med stævner og arrangementer.

Udearealer

Kultur- og idrætsområdet har udearealer i forbindelse med kulturinstitutioner og haller, herunder boldbaner. Disse udearealer skal indrettes med klima og miljø i fokus. Det handler om at skabe mest mulig biodiversitet og modvirke såvel oversvømmelse som tørke. I forbindelse med anlæggelse og drift af boldbaner såvel græs som kunstgræs er fokus på at øge miljøvenlighed og nedsætte Co2 aftrykket.

Følgende indsatser indgår i handleplanen for 2024/25

- Bæredygtig kulturproduktion
 - Bæredygtige events
 - Bæredygtigt idrætsliv
- Udearealer
 - Biodiversitet
 - Kunstgræs

Vi følger løbende op på arbejdet med de forskellige indsatsområder i et samarbejde på tværs af kulturinstitutioner og afdelinger. På hver kulturinstitution og i de enkelte afdelinger er der klimakontaktpersoner, der indgår i et lokalt klimanetværk, der erfaringsudveksler og hjælper hinanden med konkrete klimahandlinger.

Arbejdet med klima og bæredygtighed på kultur- og idrætsområdet skal ses som en dynamisk plan, hvor små og store initiativer afprøves i samarbejde med andre forvaltninger og eksterne samarbejdspartnere for at finde frem til de mest bæredygtige løsninger.

Bæredygtig kulturproduktion

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

"Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion"

Bæredygtig kulturproduktion handler dels om grøn omstilling af egen drift og kulturproduktion, men også om det potentiale som kulturinstitutioner og events har som formidlere af bæredygtighed overfor besøgende og gæster, og i samarbejdet med frivillige, kulturaktører og kunstnere.

Der vil fortsat være et øget fokus på arbejdet med bæredygtige events frem mod DGI Landsstævnet i 2025. Et nyt fokus i klimahandlingsplanen er på kommunens idrætsområde, herunder på at vejlede/hjælpe foreningerne med den grønne omstilling både i det daglige, men også i forbindelse med stævner og arrangementer.

I 2021 blev følgende indsatser besluttet omkring, hvordan kulturområdet fremadrettet kunne arbejde med klimahensyn og CO₂-reduktion. Nogle af forslagene går på tværs af kulturinstitutioner, Vejle Stadsarkiv samt Idræt, Events og Fællesskaber, mens andre er stedspecifikke.

- Digital markedsføring i det omfang, det er muligt. Eksempelvis afskaffer VejleMuseerne deres årlige udgivelse af foldere fra 2021. Den trykte udgave af OplevVejle udfases, og der investeres i fælles digital platform til markedsføring af arrangementer og events i hele kommunen
- Investering i fleksible, genanvendelige og gerne miljøcertificerede materialer til blandt andet udstillinger på VejleMuseerne og forestillinger i Xeneriet.

- VejleMuseerne undersøger endvidere mulighederne for at reducere i brugen af maling. Nye dyrere materialer til udstillinger kræver muligvis engangsfinansiering, men er delvist egenfinansieret, da der oftest er fondsmidler forbundne med udstillinger
- Vejle Musikteater stiller krav til artister og shows om, i stigende grad, at gøre brug af teatrets udstyr, fremfor at transportere deres eget udstyr rundt i lastbiler
- Udfase/afskaffe brug af engangsservice til internt brug. Erstatte engangsservice med miljøvenligt engangsservice og emballage til publikum og gæster. Følg eventuelt Vejle Musikteaters linje
- Højere grad af deling af materialer. En intern materialebank forudsætter større viden om, hvad der kan deles af flere kulturinstitutioner/-området inden nyanskaffelser, eksempelvis scenepodier.
- Sikre højere grad af klimabevidsthed hos medarbejdere, blandt andet certificering af medarbejdere i Vejle Musikteater

Status i 2023 viser, at alle kulturinstitutioner og afdelinger har arbejdet med klimatiltag. Der er udpeget en kontaktperson på hver kulturinstitution/afdeling, så der på tværs kan videndeles og i fællesskab styrke indsatserne omkring bæredygtig kultur produktion.

Digital markedsføring er nu den mest udbredte form for markedsføring og OplevVejle er udfaset. Der er sket en udfasning af engangsservice og der er i langt højere grad skabt en bevidsthed omkring forbruget og indkøb til bl.a. udstillinger og forestillinger. Derudover er der indført affaldssortering på alle kulturinstitutioner, både for gæster og ansatte. Både Vejle Kunstmuseum, Kultur-og Musikskolen og Vejle Musikteater har udskiftet belysning til LED-lys. Og i et samarbejde med firmaet Aquardio er der opsat vandsensorer i toiletterne på bibliotekerne, Musikteatret og i hallerne.

Tilgangen hos både egne kulturinstitutioner og i forbindelse med events har været at foretage prøvehandlinger. Her har Vejle Musikteater de seneste år gjort en særlig indsats for at blive et grønnere musikteater¹, heri blandt:

- Udarbejdelse af grønt regnskab kortlægger og analyserer Vejle Musikteaters værdikæde/arbejdsprocesser i forhold til energiforbrug og aftryk på miljøet. Samtidigt bidrager det med konkrete forslag på indsatser, hvormed Vejle Musikteaters aftryk kan reduceres. Det er et redskab til at skabe kort- og langsigtet værdi for miljøet og Vejle Musikteater.
- Afprøvning af en cirkulær løsning med genanvendelige tekstiler/klude til håndtørring på toiletterne, dermed har musikteatret vinket farvel til deres gamle papir- engangsløsninger på deres mange toiletter i musikteatret. Gennem et chip- og sporingssystem får de indblik i forbrugsmønster, så de kan følge med og tilpasse mængden af håndstykker i cirkulation. Firmaet Textilia, der står bag ordningen står for vask, levering og afhentning klude. Ordningen er efterfølgende blevet permanent.

¹ <https://www.vejlemusikteater.dk/info-og-kontakt/et-groennere-vejle-musikteater/>

- Til udendørskoncerter i Byparken har Vejle Musikteater lavet et setup hvor to batterier leverer strøm til hele eventet. Ved denne løsning erstattes generatorer og der bruges meget mindre strøm, da batterier kun leverer det strøm som er brug for.
- Vejle Kommune har valgt Vejle Musikteater som grøn projektcase med henblik på etablering af solceller på musikteatrets tagflade. Målet er op til 80 % selvforsyning med el. Erfaringerne herfra skal efterfølgende deles med andre relevante kommunale institutioner. Forventes i drift i løbet af 2024.

Konkrete mål i 2024/2025

- Finde løsninger på hvordan både nuværende og kommende materialer, som f.eks. scenepodier og montror til bl.a. forestillinger og udstillinger kan deles mellem institutioner. Udfordringen er ofte manglende opbevaringsplads og viden om øvrige kulturinstitutioners lager.
- Sikre at de kulturinstitutioner, der ønsker at få udarbejdet et Co2 regnskab på enten hele institutioner eller de enkelte udstillinger/forestillinger.
- Vejle Bibliotekerne har et mål om at blive verdensmålscertificeret. En verdensmålscertificering vil styrke bibliotekernes rolle som drivkraft for borgerinddragelse og bæredygtighed, så det lokale bibliotek ikke bare ses som en videnscentral, men også kan styrke borgernes deltagelse og handlekraft. Det sker ved, at bibliotekerne selv bidrager til mere bæredygtige løsninger, samarbejder med andre i lokalsamfundet og ansporer borgerne til at engagere sig.

Økonomi: afholdes indenfor egen drift, der kan evt. ansøges om fondsmidler til prøvehandlinger, herunder midler til investeringer i bæredygtige løsninger.

BÆREDYGTIGE EVENTS

Som en del af indsatsen med Bæredygtig kulturproduktion blev det i 2022 besluttet at igangsætte en ekstra indsats for at sikre mere bæredygtige events frem mod Tour de France. Det gælder ikke mindst indenfor håndtering af affald, hvor målet er mere genanvendelse og genbrug. I samarbejde med Ressource og Genbrug er der udviklet en affaldsindkastløsning til standard 240 liter beholdere, så det til events bliver muligt at sortere i forskellige fraktioner: rest, mad, papir, plastic og metal. Beholderne er markeret med de nationale sorteringspiktogrammer/farver og med både dansk og engelsk tekst.

Første gang sorteringen blev afprøvet var til børnekulturfestivalen Spotlight i uge 20, der med temaet "Recykling" satte spot på affaldssortering, kommunikation i børnehøjde og bæredygtig kunst.

Affaldssorteringen er efterfølgende benyttet til årets store events VM i orienteringsløb, fanzonerne til Tour de France, Rock i Byparken og Vejle Fjordfestival m.fl.

Derudover er der i 2022 udarbejdet grønne guidelines for events med fokus på bæredygtige tiltag indenfor: Mad og drikke, transport, strømforbrug, markedsføring og citydressing (se bilag).

De grønne guidelines revideres og tilpasses i 2024, så de kan indgå i arbejdet med at sikre grønnere DGI Landsstævne i 2025. Derudover deles de med foreninger, øvrige forvaltninger m.fl.

et

Konkrete mål i 2024/2025

- Fortsat arbejde med bæredygtige events, herunder prøvehandlinger til mindre events, der kan bidrage til et grønnere DGI Landsstævne 2025 som muligt.
- De grønne guidelines for events skal bidrage til, at DGI Landsstævnet 2025 opnår målsætningerne for bæredygtighed. Her er ambitionerne, at minimere og sortere affaldet, minimere og genbruge tøj til b.la. opvisninger, sikre cirkularitet i udsmykningen og indretningen af pladserne, sørge for, at der er vandposter, så engangsflakser reduceres samt, at have fokus på grøn transport særligt i form af cykler.
- Sikre at erfaringerne (evalueringen) fra Landsstævnet medtages i arbejdet med at sikre mere bæredygtige events fremadrettet. Konkrete mål medtages i revideringen af klimaplanen 2026.
- Fokus på at skabe regenerative events, der handler om at vi skaber og giver mere end vi tager.

Økonomi: afholdes indenfor egen drift. Der kan evt. ansøges om fondsmidler til prøvehandlinger.

BÆREDYGTIGT IDRÆTSLIV (NY)

Ifølge tal fra 2022 har de danske idrætsforeninger 2.339.654 medlemmer, hvilket er det højeste antal nogensinde. Det betyder også at der er et kæmpe potentiale for, at foreningerne kan udgøre rammerne for lokal klimahandling og reducere i idrættens Co2 aftrykket².

Dansk Idrætsforbund (DIF) vil gerne reducere idrættens klimaaftryk og engagere danskerne i den grønne omstilling. Som et vigtigt led i arbejdet mod en mere klimavenlig idræt, har DIF i 2023 introduceret den toårige, interne klima- og bæredygtighedsordning Grøn idræt målrettet DIF's 62 specialforbund³. Flere specialforbund har efterfølgende fået certificeringen deriblandt DBU.

Danmarks Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) har ligeledes vedtaget retningslinjer for organisationens arbejde med miljø, sociale forhold og ledelse. DGI's ESG mål er et mere ansvarligt og grønt idrætsliv. DGI vil reducere klimaaftryk til events og turneringer, sørge for at fremme ansvarlige indkøb, og reducere klimaaftryk dér hvor idrætten udøves⁴. DGI har ligeledes arbejdet med foreningernes verdensmål, der skal inspirere foreningerne til at blive mere bæredygtige.

Som kulturforvaltning kan vi hjælpe med inspiration (guidelines) til hvordan man som forening kommer i gang med den grønne omstilling i foreningerne samt forslag til hvor der kan ansøges om økonomisk støtte.

I samarbejde med Vejle Idrætsråd (VIR) og Folkeoplysningsudvalget (FOU) vil vi finde frem til hvordan klima og bæredygtighed kan komme på dagsorden i forening og gøre det let og håndgribeligt at arbejde med grøn omstilling i foreningerne. Der kan eventuelt arbejdes med en række testforeninger i 2024, der kan dele deres erfaringer på foreningsforum i 2025.

Konkrete mål i 2024/2025

- Udarbejde en plan i 2024 for hvordan foreningslivet bedst understøttes i en grøn omstilling.
- Bæredygtighed og grøn omstilling i foreningslivet som tema på foreningsforum i 2025.
- Der er fokus på bæredygtighed i form af dialog og vejledning når foreningerne ansøger om økonomisk tilskud til aktiviteter og projekter gennem bl.a. Kulturpuljen og Folkeoplysningens Udviklingspulje.

² <https://www.dif.dk/nyheder/2023/03/rekordmange-medlemmer-i-landets-idraetsforeninger>

³ <https://www.dif.dk/samfundsansvar/klima-og-baeredygtighed/groen-idraet>

⁴ <https://www.dgi.dk/om/presse/presserum/seneste-nyt/dgi-vil-styrke-baeredygtig-udvikling-i-idraet-og-foreninger>

- Nudging til konkret adfærdsændring i idrætsfaciliteterne i kommunen, f.eks. i forhold til affaldssortering og energibevidst adfærd ved at spare på lys og vand.

Økonomi: afholdes i udgangspunktet indenfor egen økonomi medmindre der politisk øremærkes midler til indsatsen.

UDEAREALER

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020 -2050

"Alle Vejleensere kender til klimaudfordringen og har et godt billede, hvilke handlemuligheder de har"

Kultur- og idrætsområdet har udearealer i forbindelse med kulturinstitutioner, haller, boldbaner m.v. Disse udearealer skal indrettes med klima og miljø i fokus. Det handler om at skabe mest mulig biodiversitet og modvirke såvel oversvømmelse som tørke. I forbindelse med anlæggelse og drift af boldbaner såvel græs som kunstgræs er fokus på at øge miljøvenlighed og nedsætte CO2 aftrykket.

I 2021 blev følgende indsatser besluttet:

- Etablering af blomsterbede og vilde områder til at højne biodiversiteten, eksempelvis med engbeplantning ved Vejle Kunstmuseum og haver eventuelt i form af højbede ved Vejle bibliotekerne. Blomsterbedene kan eventuelt anlægges og passes i et projektsamarbejde med Sundhed.
- Vejle Musikteater ønsker at undersøge mulighederne for, at etablere en taghave
- Undersøge/afdække kunstgræsområdet – hvordan sikres miljøvenlighed på området
- Indgå dialog med Materielgården omkring et robotprojekt for at nedbringe CO2-forbruget, ved at udskifte traktorer med robotter til græsslåning på baner med længst køretid på vejene, det vil sige de baner, som ligger længst væk.

BIODIVERSITET

Status

Der i 2022 etableret en biodiversitetshave ved Vejle Bibliotek. Vejle Bibliotekerne fik i december 2021 bevilliget 50.000 kr. fra Klimaudvalgets pulje til en prøvehandling med en biodiversitetshave på græsplænen foran Vejle Bibliotek. Formålet med haven er at inspirere, lære og formidle viden om biodiversitet, samt give plads til fællesskab og oplevelser. Bibliotekets have skal fremme biodiversitet samt være klimavenlig. Projektet er udviklet i samarbejde med Økolariet, Materialegården, Grønt Forum, Naturvejlederen Børn og Unge, Vilde Vejle, foreninger og fagpersoner på området. Haven er omdrejningspunkt for aktiviteter og besøg året rundt.

Vejle Musikteater er fortsat i gang med at undersøge mulighederne for en eventuel realisering af en taghave oven på Jacob Gade Salen. I første omgang har arkitektfirmaet Kjær & Richter,

som også har tegnet Musikteatret og hotellet, udarbejdet en visualisering på baggrund af Musikteatrets input og krav. Dette arbejde vil nu blive brugt i forbindelse med fondssøgninger.

Der vil fremadrettet være fokus på at indrette vores udearealer, så de kan håndtere regnvand lokalt og indrette vores udearealer grønt, så de skaber skygge og godt mikroklima i de varme somre og skaber merværdier ift. biodiversitet.

I forhold til robotplæneklipperprojektet, viser de seneste år, at det højner både miljø og service de steder det er indført. Det giver ingen økonomisk besparelse. På nuværende tidspunkt er der robotter ved arealer ved Jelling og Mølholmbadet samt Vandel boldbane. I samarbejde med Materialegården vurderes det om robotterne skal indføres på flere stadions.

Konkrete mål 2024/2025

- Biodiversitetshaverne udbredes til øvrige relevante kulturinstitutioner, gerne i samarbejde med lokale foreninger og borgere. Det kunne f.eks. hos de øvrige biblioteker/kulturbuse og ved Randbøldalmuseet.

Økonomi: Udbredelsen af biodiversitetshaver afholdes indenfor egen drift.

KUNSTGRÆS

Status på kunstgræs området

Kunstgræsbaner er en vigtig del af fodboldens infrastruktur i Vejle Kommune. I Vejle Kommune er der 14 kunstgræsbaner, den forventede levetid for en kunstgræsbane er ca. 10 år.

I de seneste år er der kommet yderligere opmærksomhed omkring kunstgræsbaner i forhold til miljøvenligheden. Det gælder særlig bekymringen for at spredningen af gummigranulat til det den omgivne natur og miljø. I 2023 blev der udsendt fælleseuropæiske anbefalinger til miljøvenlige foranstaltninger til kunstgræsbaner med gummigranulat – infill. Nyere baner i Vejle Kommune, fra 2020 og frem, har foranstaltninger der begrænser spredningen af gummigranulat.

Fra 2031 træder et EU-forbud mod at benytte gummigranulat til kunstgræsbaner i kraft.

Kultur-og Idrætsudvalget besluttede 21. november 2023 sag 144 at fremtidige kunstgræsbaner i Vejle Kommune skal benytte andet materiale end gummi. Det betyder at der skal benyttes andre former for infill – eksempelvis biofill eller kork.

Økonomi:

Der har tidligere været afsat en pulje til kunstgræsbaner, men puljen er udløbet og mangler finansiering. Der afventes en politisk beslutning omkring midler til omlægning af kunstgræsbaner.

Klimahandlingsplan
Vejle Kommune
Kultur- & Idrætsudvalget
2024 - 2025